

År 1953 ställde Boxholms AB mark till förfogande vid Fiskarp för att upprätta en fritidsanläggning till de anställda på bruket. Söder om Blåvik, på ett vackert läge vid Sommens strand, finns nu några små stugor att hyra sommartid av Boxholms fritidsstiftelse. Härifrån kan man promenera en trevlig rundslinga på knappt 1,5 km, som till stora delar följer den orangemarkerade Östgötaleden. Vid Fiskarp finns också en tilläggsplats för ångbåten Boxholm II.

Östgötaleden går genom den lummiga blandskogen vid Fiskarp. Foto: Lisa Johansson

Vägbeskrivning

Fiskarp (22): Från Boxholm följ skyltning mot Malexander i ca 6 km. Sväng höger skyltat "Blåvik" mm. och åk ca 9 km. Passera förbi infarten till Blåvik och fortsätt rakt fram mot "Sundsudden". Sväng sedan höger skyltat "Fritidsområde Fiskarp"/"Fiskarp stugbyn", efter 500 m sväng vänster ner till stugbyn vid vattnet och parkera på den asfalterade parkeringen där. Se karta sid 85.

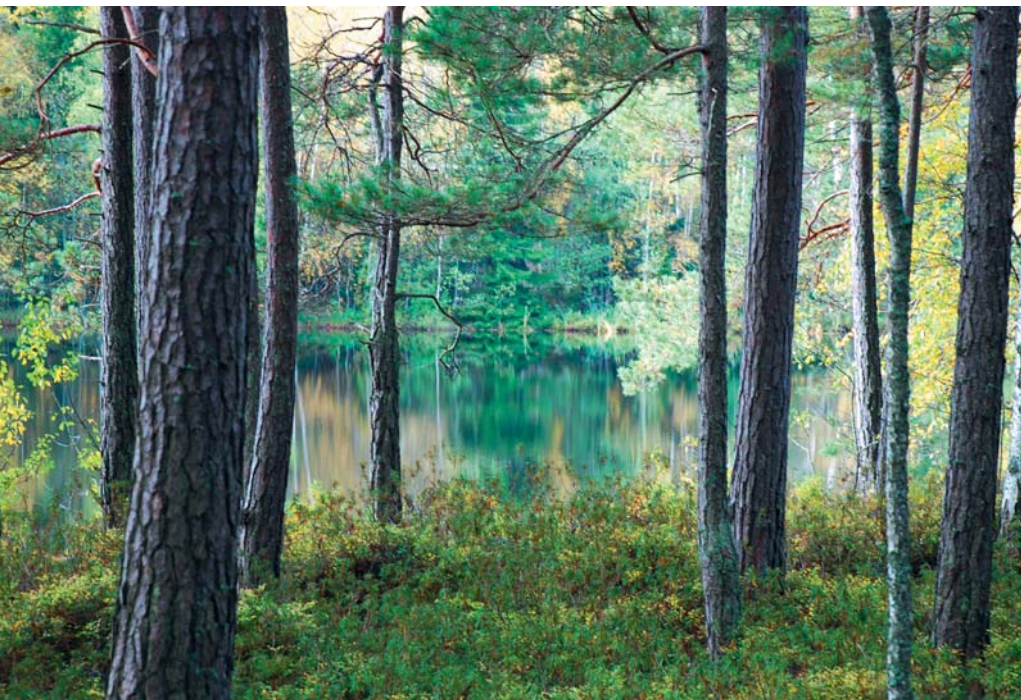
Leden går förbi ett numer igenvuxet odlingslandskap, men spåren efter flitig odling syns på de välfyllda odlingsrösen som ligger tätt mellan ekar och hasselbuskar. Strax innan leden går in i den tätare lövskogen uppför en bergsknalle passerar man ett vindskydd med eldstad. Almar, skogslindar, ekar, tallar, enbuskar och hasselbuketter möter dig i en lummigt grön skog med hängande lavar och rikligt med mossor av olika arter. I berggrunden här finns så kallad grönsten som är ett samlingsnamn för bergarter som har en "basisk" karaktär och som i regel ger en god jordmån med rik växtlighet. Vackra mossor med vackra namn som guldlockmossa, platt fjädermossa och klippfrullania är indikatorarter som tillsammans med lavarna korallav, skuggblåslav och den sällsynta brokig tagellav, indikerar en rik skog med höga naturvärden. Trädkrypare och nötväckor är några av skogens fåglar som kilar fram över trädstammarna på jakt efter insekter.

23 Kleven & Klevaberget

Klevaberget kan man nå via Östgötaleden från två olika håll, via sommarstugeområdet vid Kopparhult, eller via Häggarp. Från Klevens tallbevuxna topp har man en magnifik utsikt över barrskogslandskapet och de båda sjöarna Kleven och Häggarpasjön. Vid Häggarp och i skogen väster om Klevaberget finns odlingsrösen och stenmurar kvar efter ett tidigare flitigt brukat odlingslandskap. De näringsrikare jordarna har vuxit igen till en lundartad miljö med hasselbuskar och tibast. På bergsslutningen mot Häggarp finns vad som ser ut att vara spåren efter tidigare terrassodling. Flera aplar har av viltet blivit så hårt betade att de ser ut som klippta buskar.

Från Häggarp går Östgötaleden in i den spännande blandbarrskogen som går i ett smalt stråk mellan sjöarna Kleven och Häggarpasjön. En fin tallrismosse med mycket skvattram kantar Kleven, medan Häggarpasjön har en mer lövrik strandskog. Fågellivet är rikt på mesar, titor, trädkrypare, hackspettar och tranor. Här finns gott om marksvampar som svartvit taggsvamp, dropptaggsvamp och blomkålssvamp. Fortsätt gärna leden norrut förbi gamla torpgrunder, över en bäck och vidare till nästa lilla göl, Token. Detta är bara början på ett pärlband av små sjöar och gölar som tätt kantar Östgötaleden. Det finns även en mindre rundslinga runt Kleven.

Klebens östra strand är en tallrismosse. Foto: Lisa Johansson

Dropptaggsvampen är en signalart som signalerar gammal barrskog med höga naturvärden. Dropptaggsvampens röda vätskedroppar syns bäst om man klämmer lätt på svampen. Foto: Lisa Johansson

Vägbeskrivning

Kleven & Klevaberget (23): Från Boxholm följ skyltning mot Malexander i ca 6 km. Sväng höger skyltat "Blåvik" mm. Passera förbi infarten till Blåvik och fortsatt rakt fram mot "Sundsudden" i drygt 1 km. Sväng vänster skyltat "Haggarsjön". Efter 200 m parkera på den plana ytan på gott avstånd från torpet. Om du går Östgötaleden skyltat mot "Blåvik" så passerar du Klevaberget, om du går mot "Boxholm" passerar du mellan Kleven och Haggarsjön.

24 Lillöns fågelskyddsområde

Från båtbyggn vid Blåviks kyrka kan man spana ut över sjön Sommen. Här ser man Lillön, en av Sommens 260 öar och ett av Sommens 12 fågelskyddsområden. På Lillön häckar en liten koloni skarvar, och på ett litet kallt skär intill häckar en flock skrattmåsar. Luften fylls av skarvarnas skorranden och skrattmåsans skrånande och ”hånfulla skratt”. Från byggn kan du följa dessa spännande fåglars familjeliv. Kikare rekommenderas!

Gråtrut är också en karaktärsart för sjön Sommen. Foto: Lisa Johansson

Vägbeskrivning

Lillöns fågelskyddsområde (24): Från Boxholm följ skyltning mot Malexander i ca 6 km. Sväng höger skyltat ”Blåvik” mm, följ skyltning fram till Blåvik, 8 km. Parkera på kyrkans parkering på vänster sida vägen. Båtbyggorna ligger bredvid Blåviks kyrka. Glöm inte kikaren. Se karta sid 85.

Skarvarna häckar tillsammans i kolonier och bygger sina bon högt upp i träden.

Foto: Gunnar Myrhede

Storskarv (*Phalacrocorax carbo*)

Mellanskarven (*Phalacrocorax carbo sinensis*) är en ras av storskarv, och den enda skarv som häckar i Sverige. Den finns främst längs kusterna, men förekommer även i insjöar i södra och mellersta Sverige. Ungefär 50 par mellanskarvar häckar på några små öar i Sommen. Efter en vinter vid varmare vatten kring Medelhavet, återvänder skarven till oss i mars-april. Skarvarna häckar tillsammans i kolonier och bygger sina stora bon tätt intill varandra.

Fåglarnas spillning har så lågt pH att växtligheten kring fågelkolonin dör. Täckta av skarvarnas spillning syns därför de små skarvöarna på långt håll som ljusa utropstecken i insjöskärgården. Mot öns kala bakgrund ser man tydligt de stora mörka skarvarna, där de balanserar högt upp i trädkronorna. Skarven har inte som andfåglarna sina vingar i fjäderfickor, och blir därför våt om vingarna efter ett dopp. Ofta sitter den blänkande svarta fågeln på en sten vid vattnet, med utfällda vingar darrande i vinden. På detta lustiga vis torkar skarven sina vingar.

Storskarven äter fisk, ca 5 hekto per dag, och fångar de fiskar som är vanligast och lättast att komma åt. Den fångar helst småfisk som den sväljer direkt under vattnet. Ibland händer det att skarven fångar ett större och mer svårhanterat byte, till exempel en ål. Då blir skarven tvungen att ta upp bytet till ytan för att kunna hantera det. Kanske är det just detta faktum som gjort att skarven ibland kallas ”ålakråka”, och felaktigt fått rykte om sig att äta mycket ål.

Skarven försvann från Sverige i slutet av 1800-talet, troligen på grund av mänsklig förföljelse och jakt. I slutet av 1940-talet återetablerade sig en koloni på Kalmarsund och skarven ökade sakta i antal. När skarven fick ett heltäckande skydd i Europa (fågeldirektivet i EG 1979) märktes en tydlig återhämtning av beståndet. I Sverige finns i dag, tillsammans med Danmark och Nederländerna de viktigaste häckningsområdena för storskarven i Europa.

25 Paradisets gammelskog

Paradisets gammelskog ligger nordväst om sjön Ekeln (som egentligen är en vik av Sommen). Den steniga och storblockiga terrängen ansågs förr som ett hopplöst stycke svårödlad mark och fick därför det ironiska namnet "Paradisets". Mycket tack vare den oländiga terrängen har barrskogen här sluppit undan från stora ingrepp och avverkningar. Därför kan vi idag, med glädje och utan ironisk underton, instämma i namnet Paradisets gammelskog!

I anslutning till gammelskogen ligger en parkeringsplats och ett vindskydd med eldstad. Härifrån kan man gå Östgötaleden genom den mossbelupna trolldskogen av tallar och granar. En tätare granskog med sumpskogar angränsar till en öppnare talldominerad skog som har karaktären av att vara brukad på gammaldags vis med plockhuggning. Det finns gott om död ved och grova tallar, granar och aspar. Skogen är ett värdefullt tillhåll för hålbyggnande fåglar och vedlevande insekter och mossor knutna till död ved. Här finns bland annat skalbaggen granbarkgnagare och en mängd kräsna lavar och mossor med höga krav på sin livsmiljö. Gammelskogen är en nyckelbiotop som av markägaren Boxholms Skogar AB, frivilligt sparats som naturskog.

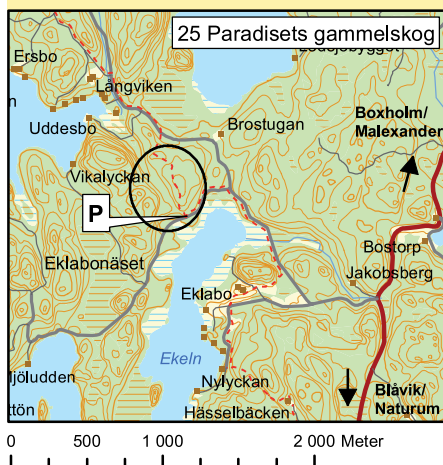
I Paradisets gammelskog finns både torrare hållmarkstallskog och fuktig granskog.

Foto: Lisa Johansson

Vägbeskrivning

Paradisets gammelskog (25): Från Boxholm åk mot Malexander ca 6 km. Vid trevägskorsning sväng höger mot "Blåvik" och "Naturum" och fortsätt ca 2 km. Sväng höger vid skylt "Eklabo" och kör ca 500 m till nästa korsning där du tar höger. Efter ytterligare ca 700 m sväng vänster och följ Östgötaledens orangea markering fram till ett vindskydd på vänster sida vägen. Här (vid P) finns också eldstad och plats för 2-3 bilar.

Vattenklöver och odon är två typiska växter på en mosse.
Foto: Lisa Johansson

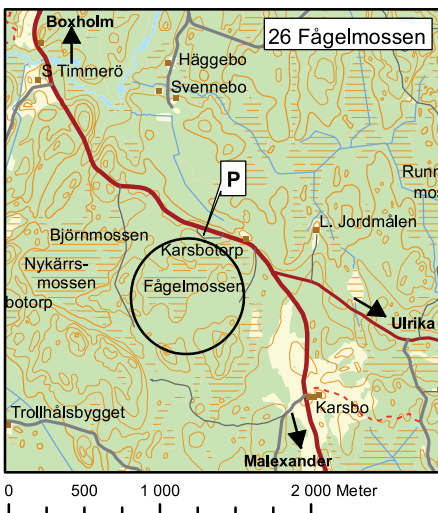
laggen, som ligger som en klafsigt zon runtom själva mosseplanet. En blandning av träd växer i laggen och på marken växer många olika starrarter som här och var lysas upp av gulblommande strandlysing.

På vägen mot Malexander, bara 3-4 km från Boxholms tätort, ligger två fina mossar, Björnmossen och Fågelmossen. Fågelmossen är lätt att besöka och är ett frivilligt avsatt område som sköts av markägaren, Boxholms Skogar AB. En snutt av en gammal vägsträckning gör en liten sväng in mot skogen. Härifrån är det bara några få kliv till mossen. Först möts du av ett ganska blött område,

ute på själva mosseplanet står träden glesare och solen lyser ner på den svagt välvda vitmossemattan som täcker marken. Odon och skvatram bildar ett buskigt risskikt och det är inga problem att gå ut på den här relativt fasta mossen. När du går här i skogen ska du inte bli rädd om det plötsligt med buller och brak flaxar upp en stor mörk fågel. Det är troligtvis "bara" en tjäder.

Vägbeskrivning

Fågelmossen (26): Från Boxholm följ skyltning mot Malexander i ca 5 km. En väg går in till höger och leder i en böj tillbaka ut på Malexandervägen. Här kan flera bilar parkera.

27 Södra Börshult

Börshults hagar sluttar ner mot Svartån och på vägen till Laxberg passerar du hagarna som ligger på båda sidor om vägen. Åker du förbi ser hagarna ut att bestå enbart av sten, sten och åter sten. Men en långsammare och närmare titt ger de rika hagmarkerna vid Börshult mer rättvisa. Norr om gården är det de stora grova ekarna som dominerar intrycket i hagarna. De rödlistade arterna skuggorangelav och oxtungsvamp är några av de ovanliga arter som finns på de gamla ekarna.

Hästar och kor betar tillsammans i Börshults steniga hagar. Foto: Lisa Johansson

Söder om gården finns en rik flora med bland annat ett stort bestånd av den sällsynta och rödlistade fältgentianan. De steniga hagarna och magra markerna har förskonats från gödsling, vilket märks på den rika floran. Kattfot och jungfrulin finns lite varstans. Spåtistel, ögontröst och orkidéerna nattviol och jungfru Marie nycklar är andra betesgynnade växter. Södra Börshult är en av länsstyrelsens demonstrationsgårdar med informationsskyltar. Området har utsetts till riksintresse för naturvården och hagarna är också med i EU:s nätverk över värdefull natur, Natura 2000. Östgötaleden går förbi här och närheten till Sommen, Svartån och Laxberg med sommarstugor, båthamn och ångbåtsbrygga gör Södra Börshult till ett välbesökt naturområde.

Fältgentianan är tvåårig vilket innebär att den bara blommar och sätter frö en gång innan plantan dör. Fältgentianan är mycket känslig för konkurrens från andra arter och tål inte att markerna växer igen. På en hagmark eller äng med dåligt bete och slåtter bildas snabbt ett lager med döda växter, förna, på marken. Förnan hindrar fältgentianans frön från att gro. Fältgentianan förökar sig enbart med frön och den har en kortlivad fröbank. Så om betet eller slåttern upphör försvinner växten från platsen redan inom 5-15 år. Fältgentiana är därför en mycket bra indikator på att platsen hävdats kontinuerligt under lång tid.

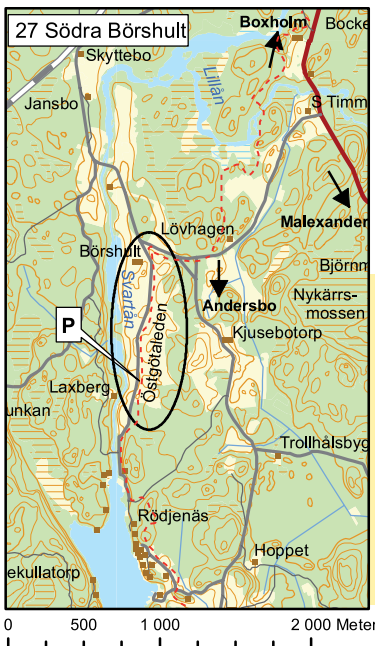
Fältgentiana i blom.

Foto: Lisa Johansson

Fältgentiana (*Gentianella campestris*)

Fältgentiana finns på våra mest artrika ängar och naturbetesmarker. Växten blir oftast 10-20 cm hög och har små gröna blad. Den brungröna stjälken förgrenar sig i många kortare grenar som var och en avslutas med en blomma med fyra kronblad. Blommorna slår ut i augusti-september och pollineras av humlor. De klocklika, blålila blommorna har blivit en allt ovanligare syn i våra naturbetesmarker och ängar. Fältgentianan har minskat kraftigt de senaste åren, och är numer upptagen i den nationella rödlistan över hotade arter. Minskningen beror framförallt på att tidigare ögödslade marker gödslats och att ängar och hagar har fått sämre hävd eller att hävden upphört helt.

I Boxholms kommun har fältgentiana hittats på 19 platser. Bland annat vid Mellansjö, Bösebo, Gökshult, Södra Börshult, Karsbo, Trimplaberget, Knippe och norr om Skärlunda-Mo. Den viktigaste lokalen för fältgentiana i Boxholms kommun är troligen en gammal ängsmark vid Tuddebo (sydöst om Pålbo naturreservat), där man vid ett tillfälle fann ca 150 plantor. Vid Lagnebrunna har man också funnit den tidigblommande varianten, som blommor i månadsskiftet juni-juli, en anpassning för att kunna sätta frö innan slåttern.

Vägbeskrivning

Börshult (27): Från Boxholm åk mot Malexander ca 3 km, sväng därefter höger vid skylt Laxberg/Ångbåtsbrygga. Följ skyltning mot Laxberg/Ångbåtsbrygga i ca 2 km. När du passerar gården S. Börshult ser du de steniga hagarna på båda sidor om vägen. På vänster sida vägen finns en informationsskylt om Börshult demonstrationsgård, här kan 1 bil stå.

28 Lagnebrunna & Stortorps hagar

Kring Lagnebrunna, Korskölla och Stortorps gårdar välver sig hagar och åkrar i mjuka kullar och dalar. Den böljande siluetten har skapats av isälvsgrus och smältvatten från den senaste inlandsisen. De lätta jordarna kring Lagnebrunna lockade tidigt hit människan att odla och bosätta sig. I Lagnebrunna kryllar det av fornlämningar som visar på tidig odling och boskapsskötsel. Man har också hittat vad man tror är ett gravfält från äldre järnålder.

Den rödlistade fjärilen silver-smygare visa sig kanske för dig i Lagnebrunnas blommande hagar. Foto: Lisa Johansson

Backsipporna inleder blomningen i backarna, men följs snart åt av en mängd olika betesgynnade växter. Den mest unika floran finns i den första hagen, innan du kommit fram till Lagnebrunna gård, på vänster sida vägen. Rosa backnejlikor lyser upp mot en vit bakgrundssky av brudbröd och i en slätt växer både den ovanliga färgmåran och den röda blodnävan. Sammansättningen av växter ger hagmarkerna rätten att kalla sig stäppäng eller kalktorräng. Som namnet antyder är marken kalkhaltig och torr, solöppen och betad.

Vägbeskrivning

Lagnebrunna & Stortorps hagar (28): Från Boxholm åk söderut på väg 32 mot Tranås. Efter 2 km sväng höger vid skylt "Lagnebrunna"/"Kvarngölen". Efter 1 km kommer du till P1 där en bil kan parkera vid vägkanten. Till vänster ligger den mest värdefulla hagen ur florasynpunkt. För att komma till Lagnebrunnaeken ska du försätta en bit till och svänga höger skyltat mot "Skäggenäs". Vid P2 finns ett par möjliga parkeringar på vänster sida vägen. Eken ligger 200 m in i den kulliga hagen. Stortorps hagar passerar du om du fortsätter förbi Lagnebrunna gård (och alltså inte svänger av mot Skäggenäs). Parkering finns vid Kvarngölen, som du kommer till om du tar till höger skyltat "Hybbeln"/"Kvarngölen". Från Kvarngölen kan du gå Östgötaleden, knapp 1 km, till Stortorp.

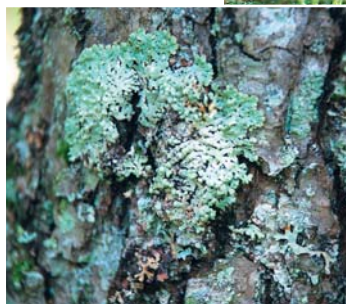

*Man måste besöka Lagnebrunnaeken för att verkligen förstå hur stort trädet är.
Foto: Lisa Johansson*

Lagnebrunna är kanske ändå mest känt för sina gamla ekar, och då framförallt "Lagnebrunnaeken". Lagnebrunnaeken är skyddad som naturminne och med sin ålder på ca 900 år och med en imponerande omkrets på 9 meter är det Östergötlands största och äldsta naturminnesek. Nedanför ekens jättelika stam känner man sig mycket, mycket liten. Lagnebrunnaeken har överlevt många kungar och regenter, pestens härjningar, Dackefejden och världskrigen. Eken var en liten planta redan under äldre medeltid. Nu är den en ihålig boplats för ugglor och så rynkig av ålder att hela handen försvinner i barkens djupa fåror.

Via några av motionsspåren som utgår från Boxholms motionsgård kan man komma ut på landsvägen strax utanför Lagnebrunna. En annan trevlig promenadsträcka längs Östgötaleden går från Kvarngölen (fiskesjö som kräver rött fiskekort), genom Stortorps steniga hagar och vidare genom skogen som passerar Lagnebrunna. Genom en avstickare kan man komma ut till den hage där Lagnebrunnaeken står.

29 Torsebokärr

Hållavens kännetecken är de små hålen i bålen. Det ser ut som om någon punkterat den med en synål. Foto: Lisa Johansson

Torsebokärr är ett guldställe för den specialintresserade eller för den som vill uppleva en ”riktig” sumpskog. Detta blöta och i stort sett orörda naturskogsområde har en härligt vild karaktär med mycket död ved och gamla träd. Miljön är som en blandning av sumpskog och mosse. Ett litet mosseplan med fast matta av vitmossa är beväxt med skvattram och blåbärsris, men träden består främst av gamla granar, björkar och alar. Endast enstaka tallar finns, men de är riktigt gamla och grova. Runt om det lilla mosseplanet ligger en betydligt blötare och riktigt spännande sumpskog. Här växer vattenklöver och gamla alar på höga och tydliga rotssocklar, liksom träden i ett mangroveträsk.

Här finns mängder av mossor och lavar som indikerar att skogen fått stå orörd och har förskonats från stora ingrepp av avverkning och dikning. Marken draperas av mossor i en mosaik av gröna färgskiftningar. Stor revmossa, vågig sidenmossa och platt spretmossa är några av de indikatorarter som finns här. Den rödlistade vedtrappmossan är en svårupptäckt liten mossa som växer på undersidan av lågor.

Vägbeskrivning

Torsebokärr (29): Från Boxholm åk väg 32 söderut mot Tranås i ca 9 km tills du når samhället Sommen. Vid skylt centrum sväng höger mot ”Trehörna”. Kör 2 km, sväng därefter höger in på liten skogsväg kallad Rydbergsvägen. Vägen slutar i en ”loop”, där kan flera bilar parkera (P29). Härifrån går du rakt sydost in i skogen ca 300 m. Den ovane skogsvandrararen bör helst använda kompass. Se karta sid 95.

Sumpskogen ligger skyddat och fuktigt inne i skogen och på träden har en rik och ovanlig lavflora kunnat utvecklas. Här finns indikatorarterna kattfotslav, gammelgranlav, havstulpanlav, garnlav och skriftlav. Mest uppseendeväckande är ändå de stora mängderna av den rödlistade hållaven som växer på nedre delen av trädstammarna. Till utflykten hit rekommenderas både kikare och lupp.

Från den angivna parkeringsmöjligheten är det ca 300 meter till sumpskogen men den som är ovan att gå i skog rekommenderas att komplettera kartan med kompass för att hitta rätt. I skogen ligger också grunden efter torpet Rydbergskullen.

Några av tallbjässarna i skogen närmar sig 400 år. Foto: Lisa Johansson

I Göstrings häradsallmänning på vägen till sjön Löningen syns tallskogar så långt ögat når. Mitt bland den brukade skogen finns ett litet område, drygt 1 ha stort med riktigt gamla tallar som fått stå orörda under mycket lång tid. Längs vägen står några ovanligt kraftiga tallbjässar. Ett par av dem, "Löningetallen" och "Vindsgöltallen" blev 1932 märkta som naturminne, och beräknades redan då vara omkring 300 år gamla. Tallar kan växa på riktigt karga och magra marker, men här är ändå markerna förhållandevis goda. Tallarna har fått växa till sig ordentligt och blivit ståtliga och höga furor. De gamlas krokodilbark går inte att ta miste på. Platsen är ett frivilligt avsatt område som sköts av markägaren, Göstrings Häradsallmänning

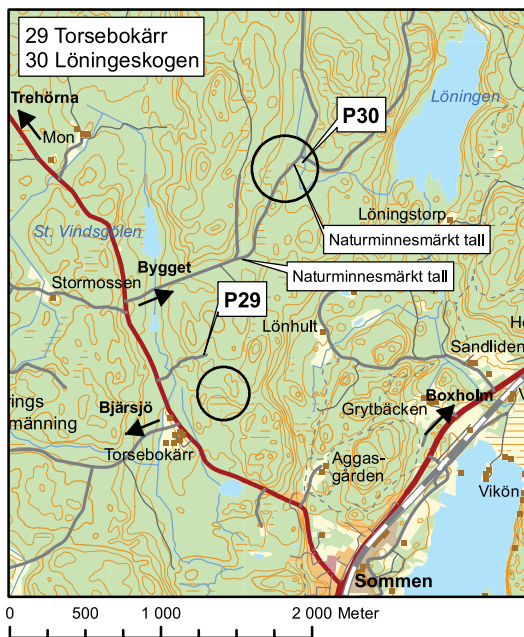
Inne i gammelskogen är mosstäcket tjockt. En ”koloni” med trollsmör (så kallad slemsvamp) har kommit krypande och för tillfället slagit sig till ro på basen av en tall. Rödgul trumpetsvamp växer mot kanten av en fuktig och lövrik sumpskog. Den gnistrande vita, håriga lilla orkidén knärot växer här i rikligt antal. Den blommar i slutet av juli och början på augusti. Blommans blad är mörkt gröna med ljusgrönt mönster som påminner om däckspår. En association som man inte glömmer i första taget då man vet blommans latinska namn *Goodyera repens*...

Orkidén knärot med sina gnistrande vita blommor. Foto: Lisa Johansson

Foto: Gunnar Myrhede

Vägbeskrivning

Löningskogen (30): Från Torsebokkärr fortsätt vägen norrut mot Trehörna i knappt 1 km, sväng sedan höger mot ”Bygget”. Efter ca 1 km ser du den första naturminnesmärkta tallen på höger sida vägen. Forsätt ytterligare ca 1 km, parkera intill vägkanten vid P30.

Trägärdesgårdar hägnar in hagarna och hackslätterängarna i Bösemålen.

Foto: Lisa Johansson

kommunen. Leden passerar lämpligen förbi Bösemålens vackra och ålderdomliga lilla odlingslandskap. Här finns också en mindre parkeringsplats. En promenad längs de gårdsgårdskantade vägarna med blommande vägrenar och utsikt över svinrotsängarna kan vara nog så trevligt. Ändå rekommenderas en promenad in i hagarna för att kunna komma nära kattfot, ormrot och jungfrulin. Gröngöling visar sig gärna här och mångfalden av gräshoppor och fjärilar är stor. En promenad längs stengärdesgårdar, blåklockor och prästkragar leder vidare in i det ljusa skogsbetet och den fuktiga sumpskogen där stjärntmesarna håller till.

Grusvägen till Bösemålen kantas av trögärdesgårdar, välbetade får- och kohagar och hackslätterängar. Gården ligger på en höjd insprängd i kommunens östra skogslandskap. Här bedrivs ett mycket småskaligt jord- och skogsbruk och gränserna mellan skogen, hagarna, ängarna och de små åkertegarna är luddiga. Här finns något så ovanligt som betad skog, ja till och med betad sumpskog. Bösemålen har förstklassiga naturvärden och området ingår också i Natura 2000.

En mycket fin och rekommenderad sträcka av Östgötaleden går i den östra delen av

Vägbeskrivning

Bösemålen (31): Från Boxholm åk väg 32 söderut mot Tranås i ca 9 km tills du når samhället Sommen. Vid skylt centrum sväng höger mot Trehörna. Kör ca 4 km och sväng höger in vid skylt "Trehörningstorp". Åk ca 700 m genom Bösemålens vackra gårdsmiljö och hagmarker till en parkeringsplats på höger sida. Den skyltade P-platsen (P31) är anordnad av Östgötaleden och har plats för 2 bilar. Se karta sid 99.

Med sina ögonfläckar på vingarna försöker igelkottsspinnaren på bilden intala oss att den är större och farligare än den egentligen är. Ät inte mig! Foto: Lisa Johansson

32 Lången

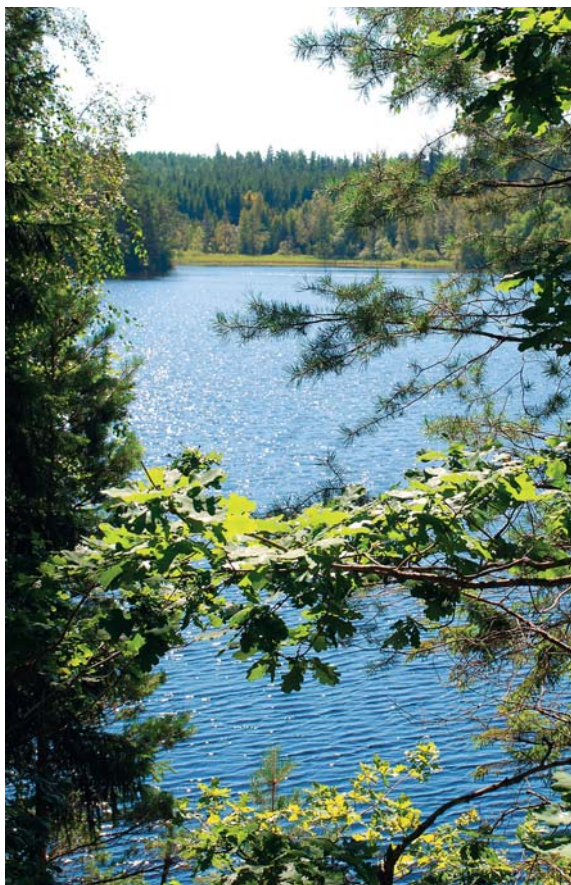
Sjön Lången är ett mycket fint exempel på en sprickdalsjö. Sjön är nästan 4 km lång men bara mellan 50 och 100 meter bred. Det finns få sprickdalsjöar med så extrema proportioner som Lången. Östgötaleden går fram längs sjöns sydöstra ände, och bjuder här på en fantastisk promenad i mycket fin natur.

Promenaden går längs Östgötaledens orange markeringar och börjar i en lummig och örtrik blandlövskog där gamla grindstolpar och en stenlagd gammal väg skvallrar om att platsen tidigare brukats för bete och slåtter. En liten bäck rinner fram över stenarna mellan hasselbuskar, alar och björkar och mynnar ut i en fuktig sumpskog. En spångad led tar dig över fuktstråket till ett bestånd av ekar rikligt draperade av hänglavar. På marken växer tätt med ängsvädd som i augustis blomning lockar till sig fjärilar, humlor och bin. Promenaden går vidare genom ett hasselbuskbestånd där hasselnötterna ligger strödda över marken bland lundfloran av svart trolldruva, liljekonvalj, ormbär och blåsippor.

Träden hänger ner över vattnet och det finns gott om död ved i alla former längs hela promenaden. På marken längs de orörda skogsstränderna växer blågröna, runda kuddar av blåmossa. Det plaskar i vattnet av sjöns fiskar och hägern kommer gärna hit för att fiska. Trollsländor fladdrar i strandkanten över näckrosor, vass och säv. Ett vindskydd med eldstad finns längs leden. Här har du mycket goda chanser att träffa på flera av skogens hackspettarter, även den ovanligare mindre hackspetten. Leden stiger sedan upp för de bergiga stränderna med fantastisk fin utsikt över Långens glittrande vatten. Gamla tallar, en del grova, en del klena och senvuxna, växer i bergsskrevorna mellan stora lila fält av sötdoftande ljung.

Många vackra vyer möter den som går Östgötaleden längs Lången.

Foto: Lisa Johansson

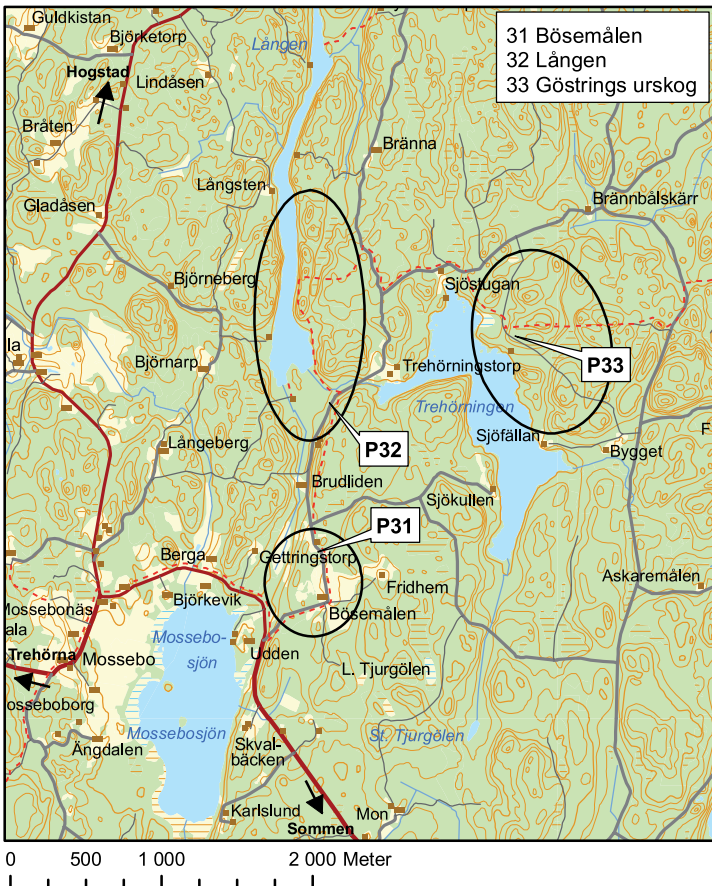

Det finns gott om ljung i Boxholms kommun, så även på berghällarna vid Lången. Foto: Lisa Johansson

Vägbeskrivning

Lången (32): Från Bösemälens parkering fortsätt vägen eller Östgötaleden norrut 1 km. Där Östgötaledens orangea markeringar går in i skogen på vänster sida vägkanten kan man parkera 2 bilar (P32). Promenera leden till Lången.

33 Göstrings urskog

Göstrings urskog ligger vid sjön Trehörningen i kommunens nordvästra del. Här finns varierande gammelskogsmiljöer av gran och tall. 2004 gjordes en inventering som visade att här fanns höga naturvärden i ett stort naturskogsområde som höll naturreservatsklass. Skogen ligger i ett fuktigt och gynnsamt läge mellan sjön Trehörningen och en sprickdal. Vissa områden har fått stå mer eller mindre orörda under ett par hundra år.

Ner mot sjön Trehörningens östra sida är den gamla skogen en blandning av barrträd och lövträd i olika åldrar. Från Trehörningen blandas skogens ljud med ljuden från sjöfåglar. På döda liggande granar kan man hitta ullticka, en chokladbrun svamp med ulliga kanter. I träet ser man också sirliga mönster av gnagspår som skapats av vedlevande skalbaggar, bland andra bronshjon och granbarkgnagare.

Ca 500 m öster om sjön löper en nord-sydlig sprickdal. I sprickdalen finns orörda sumpskogar och fuktiga marker med en rik flora av lavar och mossor. På alarna och granarna i sumpskogen kan man finna ovanliga lavar som gammelgranlav, kattfotslav och havstulpanlav. Runt omkring finns områden med mycket gamla granar och tallar och här och där ligger träd som mött en naturlig död, precis som i en riktig urskog. På de liggande träden kan man finna den rödlistade vedtrappmossan eller grön sköldmossa.

I juli-augusti kan du se den lilla orkidén knärot blomma med sina lysande vita blommor. Den vackra lilla håriga blomman utgör en skarp vit kontrast mot den mörkgröna mossan. I de varierande skogarna stöter man på alla skogens småfåglar och hackspettar. Har du tur kan du få se järpen, vårt minsta skogshöns.

Hackspettar trivs i gamla variationsrika skogar med mycket död ved. Deras hackhål kan sedan glädja många andra hålhäckande fåglar. Foto: Lisa Johansson

Vägbeskrivning

Göstrings urskog (33): Från Lången kan man försätta promenera Östgötaleden till Göstrings urskog, ca 3 km. Från P32 kan man också fortsätta vägen norrut ca 1 km och därefter svänga höger mot "Brännbålskärr". Efter 1 km sväng höger in på Rörmossevägen. Efter 500 m parkera 1 bil intill vägkanten (P33). Promenera Östgötaleden in i skogen. Se karta sid 99.